



# SOSIAALINEN MEDIA & LAPSET

Tietoja ja vinkkejä kasvattajille keskustelun tueksi alakouluikäisten sosiaalisen median käytöstä

Vaikka monet sosiaalisen median palvelut on suunnattu yli 13-vuotiaille, myös tätä nuoremmat käyttävät niitä. Tuntemalla sosiaalisen median hyödyt ja haitat osaat tukea ja neuvoa lasta sen käytössä.

- ▶ **Tutustu** sosiaaliseen mediaan
- ▶ **Keskustele** lapsen kanssa hänen kohtaamistaan verkkosisällöistä ja ihmisistä
- ▶ **Tunnista** nettikiusaaminen ja puutu siihen
- ▶ **Rajoita** tarvittaessa median käyttöä
- ▶ **Näe** sosiaalisen median hyödyt
- ▶ **Opetelkaa** yhdessä mediataitoja



## Tutustu sosiaaliseen mediaan

- Tunne ne sosiaalisen median ympäristöt joissa lapsesi liikkuu. Jokaisella palvelulla on omat käyttöehdot, ikäraajat ja toimintakulttuurit. Juttele lapsesi kanssa, mitä eri palveluissa on luvallista ja hyvä tehdä.
- Lasten käyttämät palvelut vaihtuvat nopeasti. Alakouluikäiset kuluttavat erityisesti videopalvelujen, kuten YouTuben, sisältöjä. Kuvapalvelut, kuten Instagram, ovat suosittuja. Alakouluikäisille on myös omia sosiaalisen median palveluita, kuten Momio.
- Lapset etsivät sosiaalisesta mediasta uusia ystäviä ja pitävät yhteyttä kavereihinsa. Palveluissa seurataan lisäksi omia idoleita, jotka ovat nykypäivän mielipidevaikuttajia.

## Keskustele lapsen kanssa hänen kohtaamistaan verkkosivustoista ja ihmisistä

- Lähes jokainen lapsi kohtaa netissä pelottavia, seksuaalisia tai järkyttäviä mediasivustoja joko tahtomattaan tai tarkoituksella. Puhu asiasta lapsen kanssa jo etukäteen. Keskustele lapsen kanssa myös siitä, mitä kaikkea hän on netissä kohdannut.
- Aikuisia tarvitaan kohtaamaan verkossa saatu palaute. Auta lasta verkkosivustojen herättämien tunteiden käsittelyssä.
- Tietämällä kenen kanssa lapsi verkossa keskustelelee ehkäiset muun muassa seksuaalisen kaltoinkohdeltelun mahdollisuuden. Puhu lapsen kanssa sosiaalisessa mediassa olevista ihmisistä. He ovat lapselle aivan yhtä todellisia kuin ne kaverit, joiden kanssa lapsi viettää aikaansa koulun pihalla.

## Tunnista nettikiusaaminen ja puutu siihen

- Kiusaamista netissä ovat esimerkiksi pilkkaavat tai uhkaavat viestit, juoruujen levittäminen, toisen tiedoilla esiintyminen sekä ryhmän tai keskustelun ulkopuolelle jättäminen.
- Usein kiusaaja on tuttu koulusta tai kaveripiiristä, mutta myös tuntemattomat voivat käyttäytyä netissä asiattomasti. Jos tiedät kiusaamisen olevan lähtöisin koulusta, käsittele asia siellä.
- Jos lastasi kiusataan netissä, tallenna viestit, keskustelut ja kuvat. Kerro lapsellesi ettei kiusaamisviesteihin kannata vastata. Kirjaa kaikki saatavilla oleva tieto ylös.
- Laitteen vieminen kiusatulta ei ole ratkaisu, vaan rangaistus kiusatulle. Voit puuttua kiusaamiseen esimerkiksi sivuston ylläpitäjien, nettipoliisin, kiusaajan itsensä tai hänen huoltajiensa kautta.

## Rajoita tarvittaessa median käyttöä

- Mediankäyttö ennen nukkumaanmenoa voi häiritä rentoutumista ja vaikeuttaa nukahtamista. On hyvä, että ruudun äärestä poistutaan hyvissä ajoin ennen nukkumaanmenoa. Voit rajoittaa mediankäyttöä vaikkapa ruokailun aikana.
- Tärkeämpää kuin ruutuajan mittaaminen on tarkastella kokonaisuutta. Jos netin käyttö ei häiritse koulunkäyntiä, nukkumista, sosiaalisia suhteita tai harrastuksia, verkossa vietetystä ajasta ei tarvitse olla huolissaan.

## Näe sosiaalisen median hyödyt

- Sosiaalinen media on monelle lapselle tärkeä suhteiden solmimisen paikka. Sen kautta voi saada ystäviä ja löytää samoista asioista kiinnostuneita ihmisiä. Vanhempien tulee tunnistaa verkon mahdollisuudet ja palvelut jotta he voivat tukea lapsiaan.
- Verkossa toimii monia kasvatustalouden ammattilaisia joiden työnsuoraan kuuluu lasten kohtaaminen. Joskus he ovat ensimmäisiä jolle lapsi uskaltaa puhua häntä pohdituttavista asioista.

## Opetelkaa yhdessä mediataitoja

- Lapselle on tärkeää, että aikuiset osallistuvat heidän elämäänsä. Mediataitojen opettelu yhdessä luo pohjaa omatoimiselle turvalliselle seikkailulle sosiaalisessa mediassa.
- Pohtikaa yhdessä, miten omia kuvia voi jakaa ja missä tilanteessa esimerkiksi omat yhteystiedot voi kertoa.
- Aikuisille itsestään selvät asiat eivät välttämättä ole sitä lapselle. Kyky ymmärtää ja käsitellä erilaisia mediasivustoja kehittyy lapsen kasvaessa. Mitä nuorempi lapsi, sitä enemmän hän tarvitsee tukea ja apua sosiaaliseen mediaan tutustumisessa.

Lähteet ja lisätietoja:

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry: Verkko työ. [www.ehyt.fi](http://www.ehyt.fi)  
KAVI: Lapset & media – Kasvattajan opas. [www.kavi.fi/sites/default/files/documents/lapsetjamedia2014.pdf](http://www.kavi.fi/sites/default/files/documents/lapsetjamedia2014.pdf)  
Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Vanhempainnetti. [www.mll.fi/vanhempainnetti](http://www.mll.fi/vanhempainnetti)  
Mediakasvatusseura: Lapset hakevat sosiaalisesta mediasta kavereita. [www.mediakasvatus.fi/uutinen/lapset-hakevat-sosiaalisesta-mediasta-kavereita](http://www.mediakasvatus.fi/uutinen/lapset-hakevat-sosiaalisesta-mediasta-kavereita)  
Mediakasvatusseura: Lapset netissä – Puheneuvuroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä. [www.mediakasvatus.fi/files/ISBN978-952-67693-3-2.pdf](http://www.mediakasvatus.fi/files/ISBN978-952-67693-3-2.pdf)  
Pelastakaa Lapset: Netari. [www.netari.fi](http://www.netari.fi). Koottu 11/2015